

Йирасек-Керн тесті.

Мақсаты: Баланың майда нәзік қимыл әрекеттерінің қалыптасқанын және үйлесімділігін анықтау. Бұл әдістемені әр баламен жеке дара немесе топпен жүргізуге болады. Тест үш тапсырмадан тұрады:

1. ойға сүйене отырып ер адамның суретін салып дене бітімін бейнелеу;
2. жазба әріптерін үлгіден көшіріп салу;
3. нүктелер тобын көшіріп салу.

Бұл тесттің тиімді жағы — балалардың мектепте оқуға дайындығын анықтауға жалпы бағдар беретіндігінде. Сонымен қатар, оқуға қажет саусақтардың нәзік қимылының үйлесімділігін, зейінді бағытты ұстауын және үлкендердің түсіндіргені бойынша баланың өз әрекеттерін ұйымдастыра алатындығы анықталады.

1. Бағалау шкаласы.

- Суретте адамның басы, мойны, денесі, аяқ-қолы салынған, басы мен денесінің пропорциясы сақталған, шашы, бет мүшелері толық көрсетілген, үстіне ер адамның киімі кигізілген болса, фигура біртұтас болып салынса — 1 балл деп бағаланады.
- Басы, бет мүшелері, денесі, аяқ-қолы салынған, бірақ шашы, мойны, қолының бір саусағы жетпесе — 2 балл.
- Басы, денесі, аяқ-қолы салынған, ал шашы, мойны, құлағы, киімі, саусақтары салынбаған болса — 3 балл.
- Өте қарапайым, дене мен басы жобаланған сурет — 4 балл.
- Денені анық көрсетпеген, бас қолдың белгісі бар суретке — 5 балл.

2. Бағалау шкаласы.

- Көшіріп салынған әріптер үлгіге өте ұқсас, әріптердің үлкендігі үлгідегіден екі еседен аспайтын, бірінші әріп басқалардан үлкенірек болып салынған (бас әріптің белгісі тәрізді) және олар горизонталды сызық бойымен жазылғанға жақын болып түссе бұл жұмысқа — 1 балл қойылады.
- Үлгі анық көшірілген, әріптер размері және горизонталдық орналасуы нашар — 2 балл.
- Көшіру барысында сөзді үш-төртке бөліп жазған, төрт әріпке дейін түсінуге болады — 3 балл.
- Үлгіге ең болмаса екі әріп ұқсаған, көшірме бір қатарға түсірілген деп айтуға болады — 4 балл. - Шимайлар — 5 балл.

3. Нәтижесін бағалау.

Бірінші жаттығу бағаланбайды. Келесі жаттығуларды бағалағанда тапсырманың психологтың айтуы бойынша орындалған бөлігі мен балалардың өз бетімен орындаған өрнектері бөлек бағаланады.

Бағалау шкаласы:

- ою-өрнек дәл орындалса-4 балл (қолы дірілдегені, жұмыс лас орындалғаны қате деп есептелмейді)
- Бір сызық дұрыс жүргізілмесе — 3 балл.
- Бірнеше қате жіберілсе — 2 балл.
- Кейбір элементтері ғана нұсқауға келсе — 1 балл.
- Ешқандай ұқсастық болмаса-0 балл

Бала жұмысты өз бетімен жалғастырса оның салған өрнектері осы шкала бойынша бағаланып онда жинаған ұпайлар жалпы баллға қосылады.

Баланың әр тапсырманы психолог сөзі бойынша және өз бетімен орындағандарының баллдарын қосу арқылы қорытынды бағасы шығарылады. Жалпы бал 0 (ең төменгі көрсеткіш) ден 16-ға (ең жоғарғы көрсеткіш) дейін болады. жоғарғы көрсеткіштер баланың сөзбен түсіндірген тапсырманы орындай алатындығын және майда қимыл әрекеттерінің жетілгенін көрсетеді.

ТЕСТ

«Адамның конструктивті суреті геометриялық фигуралар»

Нұсқаулар

Үшбұрыштар, шенберлер және шаршылар болуы мүмкін 10 элементтен тұратын адам фигурасын салыңыз. Бұл элементтерді (геометриялық пішіндерді) өлшемін үлкейтуге немесе азайтуға және қажетінше бір-бірін жабуға болады.

Адам бейнесінде осы үш элементтің барлығының болуы маңызды және пайдаланылған фигуралардың жалпы санының қосындысы 10-ға тең. Егер сіз сурет салу кезінде пайдаланған болсаңыз, үлкен мәшһер сандар болса, онда артық сандарды сызып тастау керек, бірақ 10-нан аз цифрларды пайдаланған болсаңыз, жетіспейтін сандарды толтыру керек.

«Геометриялық пішіндерден адамның конструктивті суретін салу» тестінің кілті

Сипаттама

«Геометриялық фигуралардан адамның конструктивті суреті» тесті жеке типологиялық айырмашылықтарды анықтауға арналған.

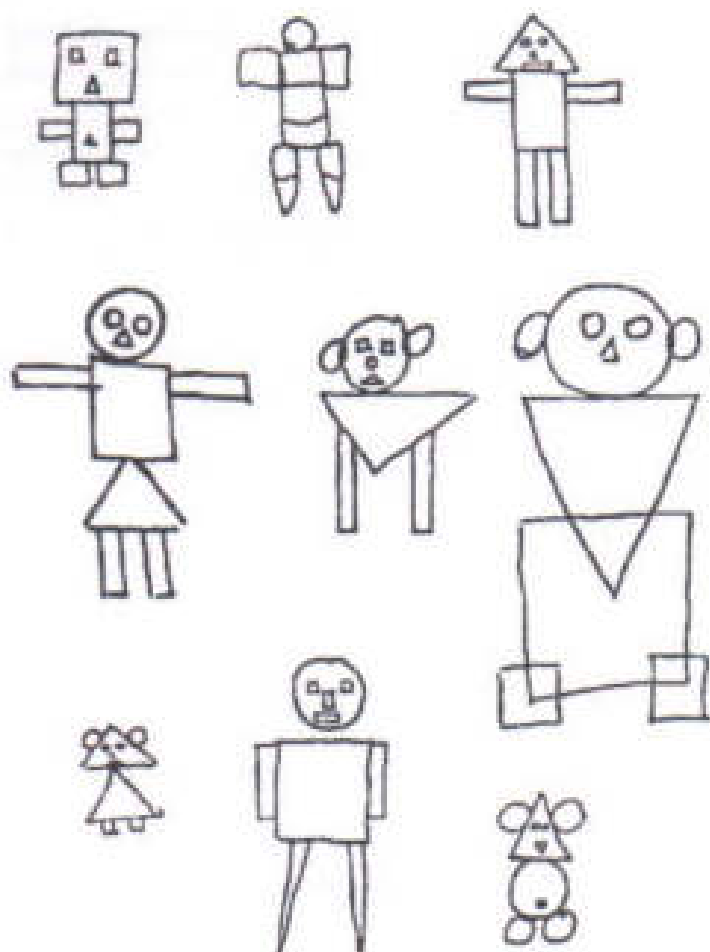
Қызметкерге 10×10 см өлшемдегі үш парақ қағаз ұсынылады. Әр парақ нөмірленіп, қол қойылған. Бірінші парақта бірінші сынақ сызбасы жасалады, содан кейін сәйкесінше екінші парақта - екіншісі, үшінші парақта - үшінші.

Қызметкер әр парақта үшбұрыштар, шенберлер және шаршылар болуы мүмкін 10 элементтен тұратын адам фигурасын салуы керек. Қызметкер бұл элементтерді (геометриялық фигуралар) өлшемі бойынша ұлғайта алады немесе азайта алады және қажет болған жағдайда бір-бірімен қабаттаса алады. Бұл үш элементтің де адам бейнесінде болуы маңызды және қолданылған фигуралардың жалпы санының қосындысы 10-ға тең.

Егер қызметкер сурет салу кезінде көбірек фигураларды пайдаланған болса, онда ол артық фигураларды сызып тастауы керек, ал егер ол 10-нан аз фигураларды пайдаланса, жетіспейтіндерін толтыруы керек.

Нұсқаулар бұзылса, деректер өңделмейді.

Үш бағалаушының салған сызбаларының мысалы



Нәтижені өңдеу

Адам бейнесінде пайдаланылған үшбұрыштардың, шеңберлердің және шаршылардың санын сананыз (әр сурет үшін бөлек). Нәтижені үш таңбалы сандар түрінде жазыңыз, мұнда:

- жүздеген үшбұрыштар санын көрсетеді;
- ондаған – шеңберлер саны;
- бірлік – шаршылар саны.

Бұл үш таңбалы сандар сызба формуласы деп аталатын формуланы құрайды, оған сәйкес сол сызбалар сәйкес түрлер мен ішкі түрлерге тағайындалады.

Нәтижені интерпретациялау

Меншік [этнопсихологиялық зерттеулер](#), онда 2000-нан астам сызбалар алынған және талданған, құрылымдық сызбалардағы әртүрлі элементтердің байланысы кездейсоқ емес екенін көрсетті. Талдау белгілі бір типологиялық сипаттамаларға сәйкес келетін сегіз негізгі типті анықтауға мүмкіндік береді.

Тесттің түсіндірмесі сызбаларда қолданылатын геометриялық фигуралар семантикасы бойынша ерекшеленетініне негізделген:

- үшбұрыш әдетте еркектік принципке байланысты өткір, қорлайтын фигура деп аталады;

- шеңбер – жанашырлыққа, жұмсақтыққа, дөңгелектікке, әйелдікке көбірек сәйкес келетін ықпалм фигура;
- шаршы, тіктөртбұрыш арнайы техникалық құрылымдық фигура, техникалық модуль ретінде түсіндіріледі.

Геометриялық пішіндерге басымдық беруге негізделген типология жеке типологиялық айырмашылықтардың өзіндік жүйесін қалыптастыруға мүмкіндік береді.